

Sprawozdanie z działalności Fundacji Vis Maior za rok 2019.

Nazwa i dane adresowe fundacji:

Fundacja Vis Maior

ul. Bitwy Warszawskiej 1920 roku 10

02-366 Warszawa

Numer NIP: 525 225 35 42

Data wpisu w Krajowym Rejestrze Sądowym: 24.10.2002 r.

Numer KRS: 0000136590

Data uzyskania statusu organizacji pożytku publicznego 28.10.2008 r.

Numer REGON: 015278749

W okresie sprawozdawczym fundację reprezentował zarząd w składzie:

Jolanta Kramarz – prezes Fundacji;

Magdalena Raczyńska – wiceprezes Fundacji;

Anna Miętus – członek zarządu;

Jerzy Dżoga – członek zarządu;

Dariusz Kupiecki – członek zarządu.

Do 13 stycznia 2019 rada fundacji działała w składzie:

Andrzej Matuszyński – przewodniczący rady;

Włodzimierz Zientarski – członek rady;

Piotr Frączak – członek rady;

Aneta Lejman – członek rady.

W okresie sprawozdawczym skład rady uległ zmianie.

Od 13 stycznia 2019 zakończyła się kadencja członków rady – Piotra Frączaka i Włodzimierza Zientarskiego.

Cele Fundacji:

1. Przeciwdziałanie wszelkim formom dyskryminacji wobec osób niepełnosprawnych oraz pomoc im i ich rodzinom w pokonywaniu ograniczeń związanych z niepełnosprawnością.
2. Włączanie społeczne osób niepełnosprawnych.
3. Propagowanie aktywności osób niepełnosprawnych, w szczególności w życiu publicznym, społecznym i zawodowym.
4. Kształtowanie właściwych postaw społecznych wobec osób niepełnosprawnych.
5. Propagowanie dostępności przestrzeni, transportu, informacji i komunikacji oraz idei projektowania uniwersalnego.

Cele te Fundacja realizuje poprzez:

I. Działalność nieodpłatną:

1. Organizowanie i prowadzenie psychoterapii, socjoterapii, profilaktyki społecznej oraz poradnictwa psychologicznego dla osób niepełnosprawnych i ich rodzin.
2. Prowadzenie doradztwa prawnego w zakresie problematyki dotyczącej niepełnosprawności.
3. Prowadzenie pośrednictwa pracy i poradnictwa zawodowego.
4. Prowadzenie kampanii informacyjnych z wykorzystaniem środków masowego przekazu.
5. Działania na rzecz wdrażania w Polsce Konwencji ONZ o prawach osób niepełnosprawnych, dokumentów Rady Europy oraz Unii Europejskiej dotyczących osób niepełnosprawnych, monitorowanie ich wdrażania, upowszechniania wiedzy o nich.
6. Monitorowanie działań organów władzy publicznej w zakresie realizacji wolności i praw osób niepełnosprawnych oraz ochrony ich interesów.
7. Prowadzenie działalności naukowo-badawczej, w tym analiz, ekspertyz i programów działania na rzecz osób niepełnosprawnych.
8. Organizowanie seminariów, konferencji, szkoleń i warsztatów skierowanych do osób niepełnosprawnych i/lub dotyczących problematyki związanej z niepełnosprawnością.

9. Utrzymywanie kontaktów z instytucjami działającymi zarówno w kraju, jak i za granicą, których doświadczenia mogą służyć realizowaniu celów Fundacji.
10. Wydawanie publikacji drukowanych, elektronicznych oraz w innych formach.
11. Promowanie i wspomaganie edukacji osób niepełnosprawnych, szczególnie w szkołach ogólnodostępnych.
12. Promowanie korzystania z pomocy psów asystujących poprzez przeprowadzanie akcji informacyjnych, szkolenie przyszłych właścicieli, ich bliskich i wolontariuszy, a także przygotowywanie do pracy psów asystujących.
13. Wspieranie instytucji prowadzących działania zbliżone do tych, które realizuje Fundacja Vis Maior, a szczególnie związanych ze szkoleniem psów asystujących.
14. Pomoc społeczna polegająca na świadczeniu osobom fizycznym, zakwalifikowanym do realizowanych przez Fundację programów, wsparcia finansowego i rzeczowego związanego z posiadaniem i szkoleniem psa asystującego.
15. Organizowanie i prowadzenie obozów oraz turnusów rehabilitacyjnych dla osób niepełnosprawnych, a także ich rodzin.
16. Dbanie o rozwój kultury fizycznej osób niepełnosprawnych poprzez turystykę i organizowanie imprez sportowych.
17. Umożliwianie zaspokajania potrzeb duchowych i religijnych osobom niepełnosprawnym oraz ich rodzinom przez organizowanie rekolekcji, pielgrzymek, współpracę ze związkami wyznaniowymi.
18. Rozwijanie umiejętności artystycznych osób niepełnosprawnych oraz wspieranie ich aktywności w różnych dziedzinach życia kulturalnego.
19. Podejmowanie działań zmierzających do stworzenia infrastruktury rehabilitacyjnej, edukacyjnej oraz socjalnej, a w tym organizowanie i prowadzenie ośrodków wypoczynkowo-rehabilitacyjnych dla osób niepełnosprawnych oraz ich rodzin.

II. Działalność odpłatna:

1. Organizowanie i prowadzenie psychoterapii, socjoterapii, profilaktyki społecznej oraz poradnictwa psychologicznego dla osób niepełnosprawnych i ich rodzin.
2. Prowadzenie doradztwa prawnego w zakresie problematyki dotyczącej niepełnosprawności.

3. Prowadzenie kampanii informacyjnych z wykorzystaniem środków masowego przekazu.
4. Działania na rzecz wdrażania w Polsce Konwencji ONZ o prawach osób niepełnosprawnych, dokumentów Rady Europy oraz Unii Europejskiej dotyczących osób niepełnosprawnych, monitorowanie ich wdrażania, upowszechniania wiedzy o nich.
5. Monitorowanie działań organów władzy publicznej w zakresie realizacji wolności i praw osób niepełnosprawnych oraz ochrony ich interesów.
6. Prowadzenie działalności naukowo-badawczej, w tym analiz, ekspertyz i programów działania na rzecz osób niepełnosprawnych.
7. Organizowanie seminariów, konferencji, szkoleń i warsztatów skierowanych do osób niepełnosprawnych i/lub dotyczących problematyki związanej z niepełnosprawnością.
8. Utrzymywanie kontaktów z instytucjami działającymi zarówno w kraju, jak i za granicą, których doświadczenia mogą służyć realizowaniu celów Fundacji.
9. Wydawanie publikacji drukowanych, elektronicznych oraz w innych formach.
10. Promowanie i wspomaganie edukacji osób niepełnosprawnych, szczególnie w szkołach ogólnodostępnych.
11. Promowanie korzystania z pomocy psów asystujących poprzez przeprowadzanie akcji informacyjnych, szkolenie przyszłych właścicieli, ich bliskich i wolontariuszy, a także przygotowywanie do pracy psów asystujących.
12. Wspieranie instytucji prowadzących działania zbliżone do tych, które realizuje Fundacja Vis Maior, a szczególnie związanych ze szkoleniem psów asystujących.
13. Organizowanie i prowadzenie obozów oraz turnusów rehabilitacyjnych dla osób niepełnosprawnych, a także ich rodzin.
14. Dbanie o rozwój kultury fizycznej osób niepełnosprawnych poprzez turystykę i organizowanie imprez sportowych.
15. Umożliwianie zaspokajania potrzeb duchowych i religijnych osobom niepełnosprawnym oraz ich rodzinom przez organizowanie rekolekcji, pielgrzymek, współpracę ze związkami wyznaniowymi.
16. Rozwijanie umiejętności artystycznych osób niepełnosprawnych oraz wspieranie ich aktywności w różnych dziedzinach życia kulturalnego.

17. Podejmowanie działań zmierzających do stworzenia infrastruktury rehabilitacyjnej, edukacyjnej oraz socjalnej, a w tym organizowanie i prowadzenie ośrodków wypoczynkowo-rehabilitacyjnych dla osób niepełnosprawnych oraz ich rodzin.

Opis działalności statutowej:

Praca w Fundacji przebiegała zgodnie z planem przyjętym na 2018 rok.

Posiedzenia Zarządu odbywały się co miesiąc. Członkowie Zarządu pozostawali ze sobą w stałym kontakcie i w razie potrzeby konsultowali sprawy związane z działalnością Fundacji. Wszelkie zaistniałe wątpliwości wyjaśniano na bieżąco. Dzięki temu działania Fundacji były spójne i dynamiczne.

Spotkania dotyczyły:

- bieżącej działalności fundacji oraz realizowanych projektów,
- sposobów wydatkowania funduszy otrzymanych ze środków publicznych i darowizn,
- zasad współpracy z instytucjami oraz firmami realizującymi cele podobne do tych, jakie stawia sobie Fundacja,
- zasad współpracy z władzami terytorialnymi i organizacjami pozarządowymi, kreowania wizerunku Fundacji i Promowania jej działań,
- akcji jednoprocentowej,
- uczestnictwa fundacji w projekcie dotyczącym budowy kompleksowego systemu szkolenia psów przewodników i udostępniania ich osobom niewidomym,
- postępowania w sytuacji, gdy dotychczasowy opiekun oddaje fundacji otrzymanego od niej psa,
- pozyskiwania nowych współpracowników,
- współpracy z wolontariuszami.

Opis działalności Fundacji Vis Maior

I. Promowanie i wspieranie aktywności osób z dysfunkcją wzroku

1. Kultura, sport i rekreacja

W 2019 roku postawiliśmy na aktywne i samodzielne poszukiwanie przez osoby niewidome oferty kulturalnej, sportowej i rekreacyjnej dostosowanej do ich potrzeb. Pytania o tego typu wydarzenia docierały do nas głównie przy okazji rozmów telefonicznych. Staraliśmy się wtedy informować osoby niewidome, że różne warszawskie kina i teatry organizują spektakle z audiodeskrypcją, jak również oferują bilety dla osób z niepełnosprawnościami w cenach promocyjnych. To samo dotyczy instytucji sportowych, np. pływalni. Dlatego osoby z dysfunkcją wzroku mogą samodzielnie za pośrednictwem internetu i telefonu szukać wydarzeń, w których chciałyby uczestniczyć. Zachęcaliśmy do tego szczególnie gorąco, ponieważ umiejętność samodzielnego poradzenia sobie w takiej sytuacji jest jednym z elementów aktywności i niezależności osób niewidomych, a jej wspieranie stanowi cel naszej działalności.

2. Informowanie o działalności fundacji

Zawsze staramy się, żeby osoby niewidome i słabowidzące były na bieżąco z tym, co się dzieje w Fundacji i z jakiego rodzaju wsparcia mogą skorzystać. Ponad 700 osób otrzymywało informacje o jej działaniach za pośrednictwem newsletteru, a jeszcze więcej mogło zapoznać się z aktualną ofertą poprzez stronę internetową Fundacji oraz poprzez portal www.facebook.com.

3. Projekt "Pies mądry GPS 2017", dofinansowany ze środków PFRON, trwał od 1 kwietnia 2017 do 31 marca 2019. Ma on na celu zakup psów, przygotowanie ich do roli przewodników, a następnie przekazanie ich osobom niewidomym aktywnym zawodowo i społecznie. Kolejnym celem projektu jest zapewnienie osobom niewidomym wsparcia merytorycznego również po przekazaniu psa przewodnika, tak aby jakość współpracy pary człowiek – pies była możliwie najwyższa.

W okresie sprawozdawczym były kontynuowane działania w ramach trzeciego etapu projektu. W styczniu 2019 4 psy zakupione w październiku 2017 kończyły drugi etap szkolenia, tj. szkolenie podstawowe i specjalistyczne. Etap ten obejmował szkolenie podstawowe, kontynuację procesu socjalizacji, a także szkolenie specjalistyczne, przygotowujące do pracy w szorkach z osobą niewidomą. Natomiast w lutym i marcu psy były przekazywane swoim przyszłym niewidomym opiekunom. Pary nawiązywały ze sobą więź oraz uczyły się współpracy. Niewidomi opiekunowie ćwiczyli wydawanie komend, reagowanie na zachowania psów, psy natomiast – wykonywanie komend wydawanych przez nowych opiekunów, dopasowując się do ich potrzeb i wymagań np.: tempa chodu. Pod koniec marca psy te otrzymały certyfikaty i zostały uroczystie przekazane osobom niewidomym. Już po zakończeniu projektu parom człowiek – pies zostało zapewnione wsparcie „follow-up” czyli zajęcia doskonalące współpracę osoby niewidomej z psem przewodnikiem.

4. Projekt „Ruszaj w miasto 2017-2019 – niewidomi bezpieczni i samodzielni”

Jest to projekt wieloletni, dofinansowany ze środków Urzędu m. st. Warszawy, trwał od 01.03.2017 do 31.12.2019. Jego celem jest wspieranie samodzielności dorosłych osób niewidomych i słabowidzących, posiadających orzeczenie o znacznym lub umiarkowanym stopniu niepełnosprawności, zamieszkałych w Warszawie. Projekt kierujemy w szczególności do osób, które od niedawna mają trudności ze wzrokiem; u których nastąpiło jego nagłe pogorszenie lub niedawno go straciły; które od dłuższego czasu nie brały udziału w zajęciach z orientacji przestrzennej oraz wykonywania codziennych czynności. Od 1 stycznia do 31 grudnia trwał trzeci (ostatni) etap projektu. 15 uczestników otrzymało wsparcie w postaci kursów orientacji przestrzennej (samodzielnego poruszania się z białą laską) oraz wykonywania codziennych czynności. Wzięli również udział w 6 grupowych warsztatach z wykonywania codziennych czynności (gotowanie, sprząatanie, prezentacja i korzystanie z urządzeń ułatwiających funkcjonowanie w domu, w pracy itp.). Mieli również możliwość uczestnictwa w indywidualnych zajęciach z zakresu korzystania z nowoczesnych technologii (Internet, nawigacja GPS i inne aplikacje) ułatwiających samodzielne poruszanie się, rozpoznawanie kolorów, tekstu oraz oznaczania przedmiotów).

5. Projekt „Kurs na Samodzielność 2019”

Projekt dofinansowany ze środków PFRON jest realizowany od 1 kwietnia 2019 do 31 marca 2020 w partnerstwie z Fundacją „pies Przewodnik”. Ma on na celu podnoszenie samodzielności osób niewidomych w różnych obszarach funkcjonowania. Obejmuje 2 stacjonarne szkolenia – jedno z zakresu rehabilitacji podstawowej, a drugie zaawansowane. W okresie sprawozdawczym odbyło się pierwsze z nich („szkoła jesienna” – 09.09.2019 – 04.10.2019 r.). Wzięło w nim udział 20 osób niewidomych z całej Polski. Były to osoby, które dopiero rozpoczynały swoją przygodę z rehabilitacją, ponieważ niedawno utraciły wzrok, lub wcześniej nie miały możliwości skorzystania z tego typu wsparcia.

Zajęcia obejmowały:

- naukę bezwzrokowej obsługi komputera i smartfonu,
- Naukę czytania brajlem,
- Naukę orientacji przestrzennej (poruszania się z białą laską),
- Warsztaty kulinarne i czynności dnia codziennego,
- Spotkania ze stylistą,
- Indywidualne wsparcie psychologiczne,
- Grupowe zajęcia psychoedukacyjne,
- Zajęcia ruchowe oraz kulturalno-rozwojowe.

Pod koniec szkolenia uczestnicy spotkali się także z posłanką Małgorzatą Wypych – przewodniczącą Zespołu Parlamentarnego ds. Osób z Niepełnosprawnością Narządu Wzroku.

Tego typu szkolenie to unikat na skalę całego kraju, nie tylko ze względu na bardzo szeroki zakres wsparcia, jakim zostali objęci uczestnicy, lecz także z powodu długości jego trwania. Jak sami mówili, w krótszym czasie trudno byłoby zdobyć tak wiele umiejętności, a bez nich z kolei nie dałoby się rozpocząć samodzielnego funkcjonowania. Wyjazd ten pozwolił wielu osobom uwierzyć, że mimo utraty wzroku mogą prowadzić ciekawe i aktywne życie. Niebagatelne znaczenie miał fakt, iż wśród instruktorów były osoby niewidome i słabowidzące.

Działania projektowe będą kontynuowane w kolejnym okresie sprawozdawczym.

6. Projekt „Apsystent”

Projekt „Budowa kompleksowego systemu szkolenia i udostępniania osobom niewidomym psów przewodników oraz zasad jego finansowania” (w skrócie aPSYstent) został dofinansowany ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego i trwa od marca 2019. Planowo miał zakończyć się 31 grudnia 2022, ale w związku z wycofaniem się jednego z partnerów i przejęciem jego zobowiązań zostanie przedłużony do końca czerwca 2023. Celem głównym projektu jest stworzenie warunków do podniesienia poziomu integracji społecznej osób z niepełnosprawnością wzroku, poprzez opracowanie i przetestowanie kompleksowego systemu służącego zapewnieniu osobom niewidomym w Polsce dostępu do psów przewodników oraz włączenie go do polityk publicznych w obszarze rehabilitacji społecznej osób niewidomych.

Liderem projektu jest Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych, a partnerami: Fundacja Vis Maior, Fundacja „Pies Przewodnik”, Fundacja Labrador Pies Przewodnik oraz Polski Związek Niewidomych.

W pierwszej fazie projektu jednym z partnerów była również Fundacja „Psie Serce”. Powstały wtedy standardy szkolenia psów przewodników oraz przekazywania ich osobom niewidomym; standard dotyczący szkolenia nowych trenerów; standard opisujący sposób organizacji szkoły psów przewodników jako instytucji; standard dotyczący udziału wolontariuszy, rodzin zastępczych, w szkoleniu psów przewodników oraz standard dotyczący fundraisingu w szkołach psów przewodników. Ponieważ standardy przewidywały analizę istniejących rozwiązań zagranicznych, przedstawiciele wszystkich organizacji biorących udział w projekcie odbyli wizyty studyjne w dwóch szkołach psów przewodników – w Zagrzebiu oraz w Pradze. W obu szkołach mieli możliwość zapoznać się zarówno z samym procesem szkolenia psów przewodników, jak i ze sposobem funkcjonowania szkoły jako jednostki organizacyjnej. Zasadnicza różnica między obiema instytucjami polegała na tym, że chorwacka szkoła szkoli psy w systemie kenelowym (psy pozostają w szkole w kenelach, a zabierane są przez trenerów tylko na czas ćwiczeń). Praska szkoła natomiast szkoli psy w systemie domowym, tzn. zwierzęta podczas całego procesu nauki mieszkają w domach trenerów, uczą się więc nie tylko samych umiejętności potrzebnych do bycia przewodnikami, lecz także funkcjonowania w środowisku domowym.

Faza opracowywania standardów trwała do końca sierpnia 2019. Następnie rozpoczął się etap ich testowania.

W ramach etapu testowania rozpoczęło się szkolenie aplikantów, czyli osób, które w przyszłości chcą zostać trenerami psów przewodników. Zostały również zakupione pierwsze psy. Zrekrutowano

wolontariuszy, pełniących rolę rodzin zastępczych. Po wstępnym przeszkoleniu psy rozpoczęły u nich w domach socjalizację i naukę posłuszeństwa, przy udziale instruktorów zatrudnionych w projekcie. Działania projektowe będą kontynuowane w kolejnych okresach sprawozdawczych.

7. Projekt « Wybierz samodzielność 2018 »

To projekt wieloletni dofinansowany ze środków PFRON. Trwa od 1 kwietnia 2018 do 31 marca 2020. Do 31 marca 2019 trwał jego pierwszy etap, a 1 kwietnia rozpoczął się drugi, który potrwa do 31 marca 2020. Celem projektu jest usamodzielnianie 45 osób z dysfunkcją wzroku, poprawa ich mobilności, możliwości komunikowania się oraz dostępu do informacji, wiedzy o nowoczesnych sprzętach rehabilitacyjnych i technologiach. W ramach pierwszego etapu projektu trwały zajęcia z orientacji przestrzennej oraz indywidualne szkolenia z obsługi komputera na poziomie średniozaawansowanym. Przeprowadzono grupowe warsztaty z nowoczesnych technologii mające na celu zapoznanie się z aplikacjami użytecznymi dla osób z dysfunkcją wzroku, jak również wymianę doświadczeń pomiędzy użytkownikami różnych aplikacji. Odbyło się też jedno szkolenie grupowe z obsługi komputera na poziomie podstawowym. Podczas tych ostatnich warsztatów kursanci zapoznawali się nie tylko z podstawami pracy z programem NVDA udźwiękawiającym system Windows, lecz także z elementami bezwzrokowego, dziesięciopalcowego pisania na klawiaturze, które znacznie usprawnia obsługę komputera.

Kolejne działanie, które było kontynuowane w ramach pierwszego etapu projektu, to zajęcia z języka angielskiego na poziomie podstawowym i średniozaawansowanym (każda grupa po 6 osób) dostosowane do potrzeb osób z dysfunkcją wzroku. Są one szczególnie cenne, ponieważ osobom niewidomym i słabowidzącym trudno jest znaleźć kursy językowe, z których mogłyby w pełni skorzystać właśnie ze względu na problemy z dostępnością wykorzystywanych materiałów czy samego przebiegu zajęć.

Do 31 marca 2019 zostały również przeprowadzone 4 warsztaty kulinarne – dla 6 osób każdy. Zajęcia takie pozwalają nie tylko nauczyć się bezpiecznego i skutecznego przygotowania posiłków, lecz także wymienić z innymi uczestnikami doświadczenia w radzeniu sobie w kuchni w sytuacji braku lub poważnego pogorszenia wzroku.

Niezwykle ważne były również grupowe warsztaty z wizażu i stylizacji, w których wzięło udział 6 osób. Osoby niewidome i słabowidzące niejednokrotnie mają duży problem z dobraniem stroju i fryzury do swojego wyglądu, a także z tym, jaki strój jest odpowiedni na daną okazję, ponieważ nie są w stanie zobaczyć, jak ubierają się inni. Niektóre osoby chcą też nauczyć się samodzielnego bezwzrokowego wykonywania makijażu czy np. Pielęgnacji paznokci. Dodatkowo wszystkie uczestniczki zajęć grupowych miały też konsultacje indywidualne, dzięki czemu mogły uzyskać np. Pomoc w zakupie pasujących do nich ubrań czy kosmetyków lub dowiedzieć się, które z posiadanych przez nie ubrań można nosić na określone okazje, czy wreszcie – jak łączyć ze sobą poszczególne części garderoby, żeby stanowiły gustowną całość.

1 kwietnia 2019 rozpoczął się drugi etap projektu. Wzięło w nim udział również 45 osób. Prowadzone w jego ramach działania były identyczne z tymi w pierwszym etapie. Odbywały się więc indywidualne

zajęcia z orientacji przestrzennej i bezwzrokowej obsługi komputera na poziomie średniozaawansowanym, jak również grupowe zajęcia kulinarne oraz komputerowe na poziomie podstawowym. Trwały też lekcje języka angielskiego – podstawowe i średniozaawansowane. Działania projektowe będą kontynuowane w kolejnym okresie sprawozdawczym.

Wszyscy uczestnicy obu etapów projektu przez cały czas ich trwania mogli korzystać z pomocy asystentów, czyli osób, które wspierają uczestników w docieraniu do różnych miejsc, wypełnianiu dokumentacji, itp. Jest to bardzo ważne na początkowym etapie rehabilitacji, gdyż wielu osobom trudno jest ją rozpocząć właśnie z powodu kłopotów z samodzielnym przemieszczaniem się i wypełnianiem różnego rodzaju dokumentacji.

Niebagatelne znaczenie miało także wsparcie psychologa. Każdy z uczestników projektu korzystał z niego zarówno na początku, jak i na końcu swojego udziału w projekcie. Pierwsza z rozmów miała na celu określenie potrzeb, druga zaś – ocenę postępów i udzielenie wskazówek, co do dalszej rehabilitacji uczestnika.

8. Projekt „Wsparcie osób z niepełnosprawnościami w zakresie dostępu do nowych technologii oraz wsparcie w nabywaniu umiejętności w stosowaniu wspomagających sposobów porozumiewania się”.

Projekt dofinansowany ze środków m.st. Warszawy, realizowany przez Fundację Vis Maior jako lidera w partnerstwie z Fundacją Edukacji Nowoczesnej. Czas trwania: 14 listopada 2018 – 31 grudnia 2020.

Cele projektu:

- podniesienie wiedzy dotyczącej nowoczesnych technologii ułatwiających funkcjonowanie osobom z niepełnosprawnościami,
- podniesienie wiedzy w zakresie wspomagających i alternatywnych metod komunikacji,
- podniesienie kompetencji w zakresie obsługi komputerów, urządzeń mobilnych, w tym smartfonów, tabletów oraz aplikacji mobilnych,
- podniesienie kompetencji w zakresie stosowania wspomagających i alternatywnych metod komunikacji, - przeciwdziałanie wykluczeniu cyfrowemu osób z niepełnosprawnościami.

Projekt polega na prowadzeniu konsultacji dla osób z niepełnosprawnościami (a w niektórych przypadkach dla opiekunów takich osób) dotyczących nowoczesnych technologicznie sposobów komunikowania się.

W jego ramach jest prowadzona również działalność upowszechniająca wśród urzędników, przedsiębiorstw i innych jednostek zarówno wiedzę o potrzebie zapewnienia takich środków komunikacyjnych, jak i same alternatywne metody komunikowania się.

W okresie sprawozdawczym kontynuował działalność stały punkt konsultacyjny dla osób z niepełnosprawnościami lub dla ich opiekunów oraz punkt cyfrowego wsparcia dla osób z niepełnosprawnościami. Dyżury specjalistów odbywały się w każdym tygodniu w siedzibie Fundacji Vis Maior i Fundacji Edukacji Nowoczesnej – 3 dyżury po 4 godziny każdy. Konsultacji udzielano mailowo, telefonicznie lub osobiście. Swoiste uzupełnienie tego rodzaju wsparcia stanowiło 6 spotkań grupowych, na których omawiano i podsumowywano problemy zgłaszane podczas

konsultacji indywidualnych. Spotkania takie odbywały się co 2 miesiące i dotyczyły m.in.: aplikacji pomocnych w nawigacji i podróżowaniu, aplikacji ułatwiających pisanie osobom z różnymi niepełnosprawnościami oraz dostępności systemów iOS i Android dla osób z różnymi niepełnosprawnościami.

Kolejnym działaniem zrealizowanym w ramach projektu przez lidera i partnera były 4 pokazy technik, czyli spotkania grupowe dotyczące nowoczesnych technologii i sprzętów mogących ułatwić życie osobom z niepełnosprawnościami. Spotkania te dotyczyły: pisania brajlem i edycji tekstu w tym alfabecie na iPhone, najnowszych aplikacji pomocnych dla osób niewidomych, zarówno tych na smartfony, jak i na komputery, urządzeń mobilnych oraz innych sprzętów dla osób niewidomych możliwych do zakupu w programie „aktywny samorząd”, jak również sprzętu dla osób głuchoniewidomych. W ramach działań upowszechniających nowoczesne technologie zostało zorganizowane 6 spotkań w organizacjach pozarządowych. Zarówno lider, jak i partner projektu dbali o to, żeby ich tematyka stanowiła odpowiedź na potrzeby związane z działalnością poszczególnych fundacji. I tak np. w Fundacji Zobaczć Morze duży nacisk został położony na te nowoczesne urządzenia, które osoby niewidome mogą wykorzystać do nawigacji podczas rejsów. Jednak spotkania te dotyczyły nie tylko osób z dysfunkcją wzroku, lecz także tych z innymi niepełnosprawnościami. W spotkaniu w „Zakątku Maksy” wzięli udział głównie rodzice dzieci wykorzystujących alternatywne metody komunikacji (AAC). Jego tytuł brzmiał bowiem „Mówik jako narzędzie wspomagające komunikowanie się”. W Fundacji Echo natomiast spotkanie dotyczyło różnego rodzaju sprzętu wspomagającego słyszenie. Wzięły w nim udział dorosłe osoby słabosłyszące oraz rodzice dzieci z dysfunkcją słuchu.

Oprócz spotkań grupowych projekt obejmował również indywidualne konsultacje i szkolenia. W okresie sprawozdawczym zostało zrealizowane 150 godzin konsultacji indywidualnych z osobami o specjalnych potrzebach w komunikowaniu się poświęconych wykorzystaniu nowoczesnych technologii do komunikacji alternatywnej.

Ponadto, lider i partner przeprowadzili po 800 godzin indywidualnych szkoleń z obsługi smartfonów dla osób z niepełnosprawnościami.

Ważny punkt i niejako podsumowanie pierwszego roku projektu stanowiła konferencja Urzędu m.st. Warszawy i Fundacji Vis Maior pt.: „Niepełnosprawność a nowe technologie”.

Odbyła się ona 3 grudnia 2019 – w Międzynarodowym Dniu Osób Niepełnosprawnych. Otworzyli ją prezes Fundacji Vis Maior Pani Jolanta Kramarz oraz dyrektor Biura Pomocy i Projektów Społecznych Urzędu m.st. Warszawy Pan Tomasz Pactwa. Sesja plenarna dotyczyła szeroko pojętej dostępności, w tym dostępności w zamówieniach publicznych i dostępności cyfrowej, tj. standardu dostępności WCAG 2.0.

Po przerwie na lunch goście mieli szansę wziąć udział w równoległych sesjach, na których omawiano, m.in. łatwy sposób robienia napisów dla osób niesłyszących w filmach, profesjonalną obsługę klienta z dysfunkcją wzroku, metody sprawdzania dostępności stron internetowych, tłumacza języka migowego online, techniki komunikacji alternatywnej (AAC) oraz kwestię porozumienia się z osobą, która mówi niewyraźnie.

Zarówno sesja plenarna, jak i wszystkie warsztaty popołudniowe cieszyły się ogromnym powodzeniem, a uczestnicy wykazali duże zainteresowanie i otwartość na wiedzę. Po konferencji

powstała publikacja, która została rozestana do uczestników drogą elektroniczną oraz zamieszczona na internetowej stronie fundacji pod adresem: <http://fundacjavismaior.pl/wp-content/uploads/2020/01/KONFERENCJA-VIS-MAIOR-1.pdf>

Dalsze działania projektowe będą kontynuowane w kolejnym okresie sprawozdawczym.

II. Promowanie pozytywnych postaw wobec osób niewidomych i słabowidzących

1. Wolontariat

Dzięki zaangażowaniu wolontariuszy fundacja może działać znacznie sprawniej. Poprzez włączanie się w jej pracę wyrażają oni swoje poparcie dla wartości, jakie propaguje. W siedzibie organizacji prowadzone są szkolenia dla wolontariuszy, podczas których uczą się, jak współpracować z osobami niewidomymi.

W 2019 roku w działania Fundacji Vis Maior zaangażowanych było 25 wolontariuszy. Odegrali oni niezwykle ważną rolę we wspieraniu aktywności osób z dysfunkcją wzroku. Pomagali im bowiem w docieraniu w nieznane miejsca, robieniu zakupów, w załatwianiu formalności w urzędach. Byli również zaangażowani podczas organizowanych przez Fundację wyjazdów, spotkań, konferencji, a także działań projektowych, np. szkoleń. Ich Pomoc była też bardzo przydatna podczas prac biurowych. W ramach projektu „Apsystent”, opisanego powyżej Fundacja Vis Maior przeszkoliła wolontariuszy, którzy zaangażowali się w wychowanie przyszłych psów przewodników i opiekę nad nimi.

Fundacja docenia wysiłki wolontariuszy, dlatego wystawia im rekomendacje, ponieważ okazują się one pomocne, zwłaszcza studentom starającym się o stypendia lub szukającym pracy.

2. Warsztaty dla studentów Szkoły Wyższej Psychologii Społecznej

W kwietniu 2019 przedstawicielki Fundacji Vis Maior przeprowadziły warsztaty dla studentów psychologii na SWPS w Warszawie. Podczas zajęć uczestnicy dowiedzieli się, jak nawiązać kontakt z osobą niewidomą, jak pomóc jej w przemieszczaniu się oraz jak opisywać przestrzeń. Zapoznali się również z pomocami technicznymi, które służą osobom z dysfunkcją wzroku w codziennym funkcjonowaniu. Usłyszeli oczywiście o misji i działaniach fundacji. Zapoznali się z różnymi obszarami, w których pomoc wolontariuszy jest niezbędna w naszej organizacji, ponieważ jednym z celów warsztatów było pozyskanie wolontariuszy i praktykantów do pomocy w realizacji projektu „Kurs na Samodzielność 2019”, jak również wolontariuszy, którzy byliby gotowi zająć się wychowaniem przyszłych psów przewodników.

3. Promocja działalności Fundacji Vis Maior oraz aktywności osób niewidomych

Fundacja Vis Maior promowała zarówno swoją działalność, jak i aktywność osób niewidomych poprzez:

- Informowanie zarówno osób widzących, jak i tych z dysfunkcją wzroku o działaniach fundacji,
- Prezentowanie pomocy ułatwiających życie osobom niewidomym i słabowidzącym,
- Informowanie o możliwościach, jakie daje osobie niewidomej współpraca z psem przewodnikiem, o właściwym zachowaniu wobec duetu człowiek – pies przewodnik,
- Pokazywanie pracy czworonożnego pomocnika,
- Rozdawanie materiałów informacyjnych nt. działalności fundacji,
- Prowadzenie kampanii jednoprocetowej na facebooku.

Fundacja promowała swoją działalność również poprzez udział w XVII Rodzinnym Pikniku Integracyjnym oraz w „XI Targach Organizacji Pozarządowych” w parku Szczęśliwickim.

III. Udział w pracach legislacyjnych i działania rzecznicze

1. Udział w pracach zespołów parlamentarnych

W okresie sprawozdawczym Fundacja Vis Maior brała aktywny udział w pracach dwóch zespołów parlamentarnych: Parlamentarnego Zespołu ds. Osób Niepełnosprawnych oraz Parlamentarnego Zespołu ds. Osób z Niepełnosprawnością Narządu Wzroku. Przedstawiciele fundacji uczestniczyli regularnie w posiedzeniach zwłaszcza tego drugiego gremium, ponieważ uważamy, że osoby z dysfunkcją wzroku powinny mieć wpływ na sprawy i na decyzje, które ich dotyczą. Omawiane tam zagadnienia to np. zatrudnienie osób niewidomych i dostępność kolei. Niestety, zespół ten przestał istnieć po wyborach parlamentarnych w październiku 2019 roku.

2. Udział w w liście mailingowej powołanej przez Kongres Osób z Niepełnosprawnościami

Kongres Osób z Niepełnosprawnościami powołał listę mailingową "Za niezależnym życiem". Dzięki uczestnictwu w tej liście przedstawiciele fundacji mieli okazję brać udział w wymianie informacji pomiędzy poszczególnymi organizacjami jak również dzielić się poglądami na kształt przyszłego systemu wsparcia osób z niepełnosprawnościami.

3. Fundacja Vis Maior na spotkaniu dot. udziału osób z niepełnosprawnościami w eurowyborach

Przedstawicielka Fundacji Vis Maior uczestniczyła w spotkaniu dotyczącym tegorocznych wyborów do Parlamentu Europejskiego, zorganizowanym przez Biuro Parlamentu Europejskiego w Polsce i Polskie Forum Osób z Niepełnosprawnościami. Podczas spotkania przedstawione zostały możliwości uczestnictwa osób z niepełnosprawnościami w wyborach oraz bariery w realizacji ich praw wyborczych. Uczestnicy zapoznali się z Raportem Informacyjnym Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego „Rzeczywiste prawa osób z niepełnosprawnościami w wyborach do

Parlamentu Europejskiego”. Na przykład aż w 18 krajach członkowskich UE osoby niewidome nie mają możliwości samodzielnego i tajnego głosowania.

Bardzo ciekawa była również dyskusja, w której prelegenci i uczestnicy spotkania dzielili się swoimi doświadczeniami nt. dostępności wyborów i dostosowania głosowania do potrzeb osób z niepełnosprawnościami.

IV. Działanie na rzecz dostępności przestrzeni publicznej dla osób z niepełnosprawnościami

1. Działania na rzecz dostępności warszawskiej przestrzeni miejskiej.

Fundacja Vis Maior aktywnie i regularnie angażuje się w prace Komisji Dialogu Społecznego ds. Niepełnosprawności, w tym w prace istniejącej przy niej grupy, która zajmuje się dostępnością przestrzeni publicznej dla osób z niepełnosprawnościami.

Poza tym w 2019 roku przedstawicielki fundacji Jolanta Kramarz i Magdalena Raczyńska na prośbę Zarządu Dróg Miejskich (ZDM) badały pod kątem dostępności ulicę Grójecką i Bitwy Warszawskiej. Zwraçały uwagę na te elementy przestrzeni, które mogą utrudniać osobom z dysfunkcją wzroku poruszanie się po tym terenie. Przy tej okazji powstał film pokazujący, na jakie trudności może napotkać osoba z dysfunkcją wzroku poruszająca się z białą laską lub z psem przewodnikiem.

2. Udział Fundacji Vis Maior w projekcie PFRON "Szkolenia dla pracowników sektora transportu zbiorowego w zakresie potrzeb osób o szczególnych potrzebach, w tym osób z niepełnosprawnościami"

Prezes Zarządu Fundacji Jolanta Kramarz świadczy usługi eksperta – członka Grupy Doradczej w ramach tego projektu. Od 12 do 15 listopada razem z Dariuszem Kupieckim – jednym z członków Zarządu – uczestniczyli w wizycie studyjnej w szwedzkim mieście Boros. Zapoznali się tam z zasadami korzystania z transportu specjalistycznego i publicznego, w tym kolejowego, jak również z systemem audytu dostępności miasta, w szczególności w zakresie przystosowania budynków, transportu i przestrzeni publicznej. Sprawy związane z dostępnością są bardzo uporządkowane w polityce Boros. Ujednolicono, na przykład, sygnalizację dźwiękową na ulicach, co stanowi ogromne ułatwienie i pomoc dla osób z dysfunkcją wzroku. Jednak po takiej wizycie można przekonać się, że z dostępnością w naszym kraju wcale nie jest tak źle.

3. Działania na rzecz dostępności elektronicznej.

W okresie sprawozdawczym członek zarządu fundacji Jerzy Dżoga był zaangażowany w działania na rzecz dostępności elektronicznej w ramach Polskiej Izby Informatyki i Telekomunikacji.

V. Nagrody i wyróżnienia

Prezes fundacji Jolanta Kramarz otrzymała wyróżnienie w konkursie Człowiek bez Barrier 2019, organizowanego przez Stowarzyszenie Integracja. Podczas gali, która odbyła się 3 grudnia na Zamku Królewskim w Warszawie został zaprezentowany krótki film, poświęcony jej działalności na rzecz osób z niepełnosprawnością wzroku. Uczestnicy gali mogli również poznać jej historię i dowiedzieć się dlaczego zdecydowała się na założenie fundacji i czym zajmuje się powołana przez nią organizacja.

VI. Obecność w mediach

Fundacja Vis Maior dba o dobre kontakty z mediami. W jej odczuciu odgrywają one niezwykle ważną rolę w kreowaniu pozytywnego wizerunku osób niewidomych i słabowidzących oraz promowaniu ich aktywności. Fundacja szczególnie ceni sobie obecność spraw osób z dysfunkcją wzroku w mediach, ponieważ wiedza społeczeństwa o rzeczywistych możliwościach i potrzebach takich osób jest wciąż jeszcze znikoma.

Fundacja Vis Maior była obecna w następujących mediach ogólnopolskich i lokalnych:

- Polskie Radio Program I,
- Polskie Radio Dzieciom,
- Polskie Radio Program III,
- TVP1, TVP3 I TVN.

VII. Uchwały Rady i Zarządu Fundacji Vis Maior

1. Uchwała Rady Fundacji Vis Maior nr 1/2019 o zatwierdzeniu sprawozdania finansowego za 2018 rok z 30 czerwca 2019,
2. Uchwała Rady Fundacji Vis Maior nr 2/2019 o zatwierdzeniu sprawozdania merytorycznego za 2018 rok z 30 czerwca 2019,
3. Uchwała Zarządu Fundacji Vis Maior nr 1/2019 o zatwierdzeniu polityki rachunkowej z 2 stycznia 2019.